

CELDÖMÖLKI HIRLAP

=POLITIKAI-TARSADALMI-ÉS-SZÉPIRODALMI-HETILAP=

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Céldömök, gróf Széchenyi-utca 12.
Telefon: 55. Csekkszám: 17.258.

Felolvasó szerkesztő:
NAGY IMRE

Előfizetési árak:
1 évre 10, 1/2 évre 5, 1/4 évre 2.50 pengő
Megjelenik minden szombaton.

Külpolitikai szemle

Mussolini kiszabadulása — A salernói angolszász kudarc — Német védelmi intézkedések a Balkánon — Törökország — Luddendorf és H. G. Wells jóslata — A szovjet békéje a görögkeleti egyházzal — Finnország — A háború felszámolása

Az elmúlt hét legnagyobb eseménye az olasz kormány árulásának nyilvánosságra hozása s Mussolini kiszabadítása volt. Különösen ez utóbbi mint szenzáció számba s az emberek szinte felsóhajtottak, hogy mégiscsak van becsület s az adott szó még mindig érvényesül.

Mussolini kiszabadulása

után azonnal hozzálátott a rendelkezésére álló területek megszerzéséhez s különösen a fasiszta milícia új alapokon való megszervezésének nagy jelentőségét emelik ki a jelentések.

Az olasz felsziget

elleni invázió során a salernói harcok emelkedtek ki a hét harci eseményei közül. A hét közepén vált nyilvánvalóvá, hogy a német csapatok döntő vereséget mértek az itt partraszálló s főleg amerikaiakkal álló csapatokra. A német katonaság a háború alatt most került először szembe nagyobb amerikai erővel, mert Szicíliaiban az amerikkal szemben az olaszok állottak. Ez a szembenállás inkább csak jelképes volt, mert mint Hitler beszéde s az azt követő jelentések meggyeztek, az olaszok Szicíliaiban nem igen harcoltak s míg a németek Cataniaián feltartóztatták az angol főerőket, addig az olaszok majdnem puskajövés nélkül engedték az amerikai Palermoig. Napvilágra kerültek s a magyar lapok behatóan ismertették azokat a körülményeket, amik az olasz haderő ütőképességét már a háború kitörése pillanatában lerontották. Hogy a német csapatok Dél-olaszországot tartani akarják-e vagy fokozatosan visszavonulnak a döntő küzdelemre jobban alkalmas északi területekre, az még nem bizonyos, a katonai szakírók azonban lehetőségesnek tartják. Általában úgy itélik meg a helyzetet, hogy a tengelynek alkalma nyílt megvernü az angolokat s ha tudja, most meg is verheti.

Észak-Olaszországban

Rommel vezeti a hadműveleteket, amik Lombardia fokozatos pacifikálására vezetnek. Rommeltől

szokat várnak a tengelyhatalmak. Nagy erőforrása lesz Mussolini, aki most már minden gátálás nélkül érvényesítheti szervezőképességét s nem kell tekintettel lennie olyan tényezőkre, melyek azért, mert lételemek nem rokon-szerveztek a fasiszmissal, annak munkáját még akkor is szabotálták, amikor tisztségét vállalták.

Magyarország

higgadtan fogodta az olasz eseményeket. Különben is inkább a bolszevismus elleni küzdelem, érdekli a magyar közvéleményt, hiszen a Fester Lloyd cikke óta egyre világosabban áll a nép előtt az, hogy nekünk Angliával nincs közvetlenül elintézendő ügyünk. Amerikával meg még kevésbé. Rá kell mutatnunk itt arra, mit adott a magyarság Amerikának *Béni Parkas Sándortól, Kossuth Lajostól* egészen napjainkig. Mennyi munkás kezét adott, mennyi zenészi hátszínbeget s akkor rájövünk, hogy Amerikának van tartózása Magyarországgal szemben, hisz közludomást, hogy a finnek után a magyarok jelentik a legmegbizhatóbb munkaadót még ma is. Az amerikai magyar egyházak munkája szintén nem lebecsülendő tényező a mérleg serpenyőjében.

Ettől függetlenül éppen az olaszországi eseményekkel kapcsolatban utalnak arra, hogy a nagy német hadvezér, *Luddendorf* egyik munkájában azt jósolta, hogy az angol-német küzdelem a Dunántúlon zajlik le. Ugyanígy nyilatkozott *H. G. Wells* inkább híres, mint kiváló angol író is a *Mi lesz holnap* című könyvében, amelyre a magyar olvasók még emlékeznek s amelyben azt jósolja *Wells*, hogy Német és Angol birodalom döntő csatája a Dunántúlon lesz. Anyai jóslatait olvasott a magyar közönség, mostani időkkel illetően *Nostadamustól Wellsig* a hazai jóslatink, hogy ezeknek a benünket közeléből érintő jóslatoknak semmi jelentőségét nem tulajdonít. Más megvilágítást kap azonban a kérdés éppen magyar vonatkozásában, ha a Balkán-félszigetre vetjük tekintetünket. Itt egy szilárd pont van: Törökország. Neki nem érdeke a szovjet

győzelem, mely politikai téren a halálát jelentené s vallási téren pedig egy reménytelen gerilla hadjáratot eredményezne, melyben előbb-utóbb kifáradna a szovjet barbarizmus.

A mohamedánizmus és a bolszevismus halálra ellenségek, s az előbbi fanatikus lendületét semmiféle politikai igérvényesítéssel lehet tompítani. Törökország tehát nem avakozhatik be a háborúba a szovjet és társai oldalán. Bár figyelembe kell vennünk a politikai élet alapvető tanulságát, hogy nem a józan ész irányítja napjaink eseményeit s ma még merő képtelenségnek ható elgondolás is valóság lehet holnap!

Az bizonyos, hogy a német csapatok a Balkán minden fontos pontján megvetették a lábukat. Ellenséges partraszállás ennek ellenére sem lehetetlen, s ezt az ellenség mindn áldoztatán meg is próbálja. A német hadvezetés szemlél ezzel akkor, amikor a keleti frontot tervezésük közelebb hozza az új hadszínterekhez, hogy szükség esetén a megfelelő erőátosztásból egyik hadszíntérről a másik hadszíntérré könnyebben vgrehajtható lehessen. Ha azonban a Balkán felsziget északi részén sikerül nagyobb eséköt partra tenni az ellenségnek s azok ott harcba tudnak fejlődni, a háború egészen közel jut hozzánk s akkor a magyarságnak még egy-ségesebben, még figyelmesebben, még áldozatosabban kell önmaga függetlenségét megvédelmeznie bármilyen oldalról jövő támadás ellenében is.

A görögkeleti egyház és a szovjet között tárgyalások folynak

A bolszevismus az újabb jelentések szerint politikai okokból közeledik a görögkeleti egyházhoz. Ennek következménye az, hogy a szovjet megajvította viszonyait a görögkeleti egyházzal. *Sergiusz* metropolitait pátriárchává nevezte ki Sztalin. Igen, maga *Sztalin*. Ezzel 1936-óta, mióta elősziben engedték meg a vallás mellett nagyon verszégény propagandát, egyházi téren új fejlettség érkezett a szovjet politikák. Ez az egész dolog azonban

éppúgy szovjet nacionalista célokat szolgál, mint a Szovjet minden más intézkedése is. Az új pátriárcha felhívta a görögkeleti egyházat, hogy mindenütt neki engedelmessékedjék s tagadják meg a megszállt területeken a megszálló hatóságok engedélyével vagy éppen támogatásával működő vagy vezetőknak az engedelmességet. A görögkeleti egyház ezzel elismerte, új fejlettséghez érkezett s hogy milyen lesz a fejtődséje, ma még nem lehet megmondani. A régi politika érvényesül újra: megosztani, dezszerveztetni az ellenfelet önmagával, hogy annál jobban gyengüljön ereje.

A hét eseményelhez tartozik még az orosz- finn béke követelése

Orosz- finn viszonylatban a háborúnak gyakorlati jelentősége alig van. Kiseb csatározásokon kívül főleg az orosz légierő jelent veszedelemet. A fronton a finnek szelge polgári életet élnek: frontegyetem működik hatalmas építkezések folynak. A finn kormány azonban igen ügyesen s becsületesen vezeti az ügyeket. Egy-két régivágású s főleg svéd politikuss holmi memorandummal akart kényelmetlenkedni, de majdnem nevétségbe full kísérletük, noha a világsajtót már napra sikerült megtevesztienők s azt a benyomást kelten, mintha Finnország belső őszezomlás előtt állana. A finn kormány és a finn nép feltétel nélkül megadáról még tárgyalni sem hajlandó, arról még szó sincs, hogy egy kllak, csakhogy a korlátlan uramat magához kaparinthassa s hogy a fenálló rendszert elváltathassa még az országot is eladja az ellenségnek. A finnek hajlandók békát kötni abban az esetben, ha megfelelő biztosítékokat kapnak arra nézve, hogy a Szovjet be is tartja a becsületesen megkötött s a finn igényeket kielégítő szerződést.

A háború felszámolása megkezdődött

— Írták a külföldi lapok. Mindenki érzi, hogy elérkezettünk az utolsó felvonáshoz. Elvállik, hogy az egykor elnyomott

szegény középeurópai népek végleg ki tudják-e vinni a páriákörnyéki, békék elől szabadsgukat, vagy örök szolgaság lesz-e osztályrészük. Amerika újra jelentősek dajkamásával. A külpolitika hivatalosan azt mondomta a napokban, hogy a háború után minden nép egyenlő jogu lesz. Hogyan — kapta le a fejét a magyar ember? A Népszövetségben is egyenlő jogok voltak a csehekkel, románokkal, szerbekkel, angolokkal, franciákkal, stb. Mi is küldhetünk képviselőt,

fizették a járandóságot, szavazati jogunk volt mint a többi államnak, s csodák csodája-e, hogy soha semmiféle igényünket nem teljesítették? S az elkövetkező időkhöz talán számíthatunk nagyobb megértésre egy közpeurópai népszövetségben, államszövetségben, ahol velünk szemben csupa idegen és ellenséges környező nép foglalt helyet? Ugy látszik Amerikának a béke iránt ma éppúgy nincs érzéke, mint ahogy nem volt 1918 után sem. **Pörge Dániel**

számunkra. Győzelmet kell szerezniük, egyébként nem tudjuk mi lesz a sorsunk. **A győzelem útja pedig ez: önvizsgálat (önmegismerés); felismerése annak, hogy a becsület, szeretet az**

örökké tartó; és végül a fanatikus keresztényi hit az Istenben.

Lépj a győzelmet jelentő útra Testvérem, hogy élj, legyen jóvód! —**I**

A hazai németiségre vonatkozó legfrissebb adatok

Összefoglaló kép 1941-beli adatok alapján

Tizennyháromezázhatvan kilenc ezer ötszázhatvanhármas! Jegyezzük meg jól ezt a számot: Ha máséket nem, számokkal leírva, így: 14.780.573. Ennyi lakosa van Magyarországnak most, illetve ennyi volt a legutóbbi népszámlálások, melynek adatait most hozza nyilvánosságra a Statisztikai Hivatal. Ebből a számból azonban csak egy rész jelent magyar embert, a többi jelentős százalék olyan németiséget, melyek legfőbbjének a szövetségben önálló állama van, sőt nagyon sok esetben olyan százezreket és néha milliókat, akik megköstölték már saját anyanyelvű és nemzetiiségű vezetése alatt az önálló állami létben való részvételt is.

Nyilvánvaló, hogy ezeknek a németiségeknek ittálakusok, boldogulások egy nagyszabású, taglélektű, barátságos magyar politika eredménye lesz, politikai arcuk kiforrásában pedig ép úgy el lehet érni a gyűlölet fokozását, idegen uszítások hatékonytát, mint ahogy van a jól átfont **együttlétsi szabályozás** megkötheti e népekkel hosszú időre szóló barátságunkat is.

A németek számcsökkenése

csak látáslogok, mert 1910-ben a jiddis anyanyelvűeket is ide sorolták. Ezt a százezer számot levonva, azonban még mindig mutatkozik az elmutt harminc évben bizonyos visszaesés. A monarchia bomlása után nyilván sok osztrák állampolgár költözött el és segítette ezt a számcsökkenést, hogy a mostani népszámlálások sok magyarországi német anyanyelvű volt társul hazájától munkára és katonai szolgálaton. A tulajdonképpeni németiség hetvenhatrészes többség tehát népmozgalmi jelentőséggel és ha volt is fajai hanyatlási jelentősége, az utolsó évtizedben ez nem tapasztalható.

Most pedig lássuk egyébként a számadatokat. 1910-ben 9.011.409 ember vallotta magyar anyanyelvűnek magát a múlt területen. 1941-ben már 1.367.342. Ugyanakkor 11.881.455 vallotta magát magyar nemzetiségűnek, tehát több mint félmillió idegen anyanyelvű is. Irjuk egymás alá ezt a három számot: a múltat, jelent és jövőndőt — hiszen magyar nemzetiségűnek gyermekei már magyar anyanyelvűek lesznek alighanem — és érdekes képet kapunk:

9.011.409
11.887.342
11.881.455

Ezek szerint hazánk lakóinak nemháromnegyede, hanem nyolcvanegyet százaléka vallja magát magyarnak. Az anyanyelvi és nemzetiségi adatok közti félmillió eltérés úgy adódhatik, hogy, különösen a kevert népesség és

a egyes községekben élők, akik több nyelven is beszélnek, régi származásukat őrző nemzetiségi nyelvként mondták be anyanyelvüket, azonban nemzetiségi szempontból már teljesen magyarnak érezték magukat. Itt mutatkozik meg a népszámlálás tudományos alaposágának fejlődése. Ezek az emberek a régi módszer mellett, amikor az anyanyelv egyuttal

a nemzetiséget is

jelentette, feltétlenül magyarnak vallották volna magukat anyanyelvben is és így vesélyeztetétek volna a népszámlálás tudományos alaposágának fejlődése. Ezek az emberek a régi módszer mellett, amikor az anyanyelv egyuttal

A román számok — 1910-beli anyanyelv, más anyanyelv, más nemzetiségi számadatok — így festenek:

960.243
1.100.352
1.051.026

Ebből tehát nemcsak az világos, hogy legnagyobb nemzetiségűnk egyuttal a legerősebben is fejlődik és az ország, ma területén a két népszámlálás ideje közt áttelepte és messze több is haladt az egymilliót, hanem azt is, hogy nálunk lakó törzseink több mint ötvenezre tagja román anyanyelvűnek bár, de magyar nemzetiségűnek vallotta magát. Szerepe van a számok eme jász-kában persze a szilárdysági ma magyar származású falvaknak is, melyeknek magyar névű népe románul beszél most, azonban a szám teljes egészében nem ezekből tevődik ki.

A németek számai ezek:

806.583
719.782
533.045

A két első szám közötti különbségről már szóltunk. Az a két százezer távolság, ami a másik két között van, már sokkal érdekesebb. Ez azt jelenti, hogy a félmilliók számban, amennyien nemzetiségű anyanyelvű magyar nemzetiségűnek vallották magukat, a német nemzetiség is részvét, mégpedig kétszáz ezer fővel, egész létszámának egyharmadával, ez a szám messze felülmúlja a nálunk élő cipcserek és százezer létszámát, akik minden nemzetiségű különállásuk ellenére elvesztek a búzszékbe vallottak magukat magyaroknak. Svábjaik és más németajkú bennlakó törzseink is képviselve vannak ebben a számban. Tették pedig ezt 1941-ben, amikor

a politikai helyzet

miatt a gyakorlatban legkevésbé lett volna okuk ezt tenni.

Ruszinjaink számai a következők:

1910-ben ruszin anyanyelvű 381.220, 1941-ben ruszin anyanyelvű 364.082, 1942-ben ruszin nemzetiségű 547.700.

A győzelem útja

Napokban a kezembe került egy kis füzetecske, amelynek borítóján az elhunyt gróf Teleki Pál képe van és ez az írás: Merjünk magyarok lenni!

Ez a kis füzet Teleki Pál beszédeiből és műveiből közöl idézeteket. Nem akarok én itt bíráló lenni, nem akarom én itt a dicsejtő és magasztaló szerepét betölteni a már elég régen elhunyt miniszterelnökkel szemben. Csapán szeretném most egyetlen mondatát felidézni, ami nagyon nekünk szól, akik a legrettenesebb idők szülőitjei vagyunk. Ez a mondat így hangzik:

Amikor az egész világ harcban áll a sz ember magába száll, egészen kicsiny lesz és meglátja, hogy minden és világos mulandó és hogy a hitnek velem mennyire az egredtől, amely átsegíthet egy ilyen nehéz korban.

Ebben a pár szóban sok minden benne van, ami ma nekünk magyaroknak szól személy szerint. Figyeljünk fel csak mondani valójára: 1. önvizsgálatról, 2. mulandóságról, 3. hitről beszél.

1. Ma, amikor az egész világ, így a magyarság is nehéz időköt él és nem tudjuk mit hoz a holnap, önvizsgálatra van szüksegünk: meglettünk-e és megtesztünk-e ezúttal is minden lehelől hazánk, nemzetünk érdekében? Ezekben a válságos és világot rengető időkben is és ami ezúttal elkövetkezik, merjük-e vallani, hogy magyarok vagyunk? Nem tagadjuk-e már ma is meg sok-sok cselekedetünkkel fajtánkat, magyar mivoltunkat? Önzetlenül élünk-e testvéreink közönségében hazánk boldogulása érdekében? Erősek vagyunk-e a megpróbáltatások súlyos idejében? A kérdések önzőre kell most választ kérnünk önmagunktól!

Ezt a választ el kell végeznünk kisebb közösségeinkre nézve is, sőt ott kell kezdenünk. Teged testvérem, above az Úr-isten áldott, elvégzendő feladatodat lelkimre veszesen? Példát mutatás-e másoknak is a helyes életre? Mert ha nem, akkor mások is kárhoztathat magodon kívül! Vallalod-e aztán a felelősséget másokért is, ahol számot kell majd adnod? Példa-e életed mások előtt?

Vizsgáld meg önmagadat, tarts számadást! Még idejében van, változás életeden helyes irányban! Lésd meg rajtad, az egyénem áll vagy bukik a magyarság. Soha nem volt nagyobb szükség szünete önvizsgálatra, mint most, amikor hatalmas nemzetek hullá-

nak körülöttünk porba. Rajtad áll a te életeden magyar testvérem, hogy mi ne jussunk a lelkisímeretlen népek sorsára.

A becsület legyen az eszményképünk ez életben!

Igy meg fogunk állani a megpróbáltatások idején is. Rajtad áll most, karasz-e, tudsz-e becsületet magyar lenni? Ki tudsz-e tartani? A súlyos idők nehéz keresztjét elbírod-e?

"Minden e földön csak elmúlandó. Semmi sincs itt és megmaradandó. Ne kívánd lelkem a mulandókat. Keressed inkább az égi jókat."

Valóban, minden elműlik. Ez azonban ne adjon félreértésre okot. Ne legyen ez bennünket "nemlétezőm" lélekkel. Nem munkálanságot hirdet ez, hanem inkább fokozottabb, lendületesebb, odaadabb munkát az eddiginél. Csak az anyag, a matéria mulik el. Az anyag, ami annyira hatalmasra kettelte különösen a ma emberét, aki remegő kézzel ragad meg mindent, amiből pénzt, hasznót húzhat. Busás és bőséges hasznót. Százezer rohan a haszon és vadargás után, ami éppen ezekben a válságos időkben oly gyakran kiadkozik. Ez a vadargás azonban a legtöbb esetben nem a becsületből adódik.

Dehát mi szükség a becsületlenül szerzett vagyonra, hiszen minden e földön elmúlandó. Elműlik a vagyonod, a pénzed. Valami azonban megmarad: a becsületed, a testvéreid iránti szereteted.

3. ...hitnek amely mennyire az egygyűdül, ereje átsegíthet egy ilyen nehéz korban.

Hitről csak hittel lehet szólni. Teleki Pál hit, hiszünk mi is és áldottom: az igazi hitben, amelynek gyökere nem emberek bölcsességében van, hanem az élő Istenben, nem szalatkozunk.

Olyan súlyosság vált az idő leteltekkor, hogy embert számítások, eligazodások hiábavalókká lettek. Sok dolog madárnak ezért már létéről is a szárnya. A miénk, akik az utolsó percig hívők maradtunk, nem esüldgünk le a sötét viharok láttára. sem. Hit által pedig van meneküdnünk! Hitünk rendületlen nekünk magyaroknak, fundamentumuszilárd, amely fel semmiféle vihar le nem dönthet, mert az élő, hatalmas Istenben gyökerezik.

Magyar Testvérem! Ha e hármas üzenetet meghallod, megérted és megcselekszed, akkor csak boldogság lehet osztályrészed ebben a földi életben is. Mindnyájan tisztában vagyunk azzal, hogy e háború létkérdés

és az ukrászertü szaporodás és mellette a kicsi, alig egytized százeleket képviselő különböző és anyanyelvi és nemzetiségi adatok közt jellemző ennek a furcsa, kultúráját erősen, de rendszeresen őrző népnek a jellemére.

A kisebb nemzetiségek csak apróbb kúriumokat rejtenek. Az természetes, hogy a hetvenhátezer cigányból csak ötvenhátezer beszél cigányul, az pedig, hogy a szerbek százbetvenhét ezerrel százhatvanegyszerre csökkennek, nem elvárandó, vagy faji erőtlenség eredménye, hanem az 1941-es állapotoknak

tulajdonítható, amikor sok ottani lakos volt az országban kívül hadifoglyoként.

Összesítve megállapíthatjuk, hogy népünk ittől törzse, ha nem is a kívánt mértékben, de fejlődött az elmúlt három évtized alatt, erejében semmiben sem fogyatkozott. A körülötte élő nemzetiségek — ezt a pártatlan, tárgyilagos és hivatalos magasztalás álló magyar statisztika mutatja ki rólik — ugyanolyan, vagy még nagyobb mértékben fejlődtek és ebben a természetesen növekedésben nem akadályozta őket semmi és senki.

Kelemen Krizosztom főpát Celldömölkön

A szépen renovált celldömölki apátsági templom kegyelvitárát a kisholdogaszony-napi búcsú alkalmával sokkal több zarándok kereste fel, mint az előző években. A vasárnap megtörtént „kiscelli Mária-napi búcsúra még ennél is több, legalább 6-7 ezer zarándok érkezett Celldömölkre. Szombaton egész nap, majd vasárnap délelőtt 10 óráig úgyszólván állandóan zúgtak a harangok: az egymást követő zarándokcsoporthok elé. Így Urainak, Újker, Czitrák, Dénestá, Vág, Játká, Szentgyóthárd, Kemenceszentpéter, Hosszúpereszteg, Pápc, Rábakovácsi, Ikervár, Eszterháza, Ostffyasszonyfa, Kenyeri, Sömjenhályfa, Vönöck, Kemenesszentmárton, Kemencesmagas, Pápa, Győrő, Alsócság és Iszákia község volt képviselve kisebb-nagyobb zarándokcsoporthok.

A kiscelli Mária-napi búcsú főnyét emelte személyes megjelenésével Kelemen Krizosztom pannonbalmi főpát is, aki éppen

most, a legnehezebb időben váltalta magára a celldömölki apátsági templom megújításának sokos tízezer pengőre emelkedő költségeit s a körülímenyekhez képest belül mindent megújított. A pannonbalmi főpát vasárnap reggel autón érkezett Celldömölkre s 10 órakor a zsufofolt telt templomban szentbeszédet mondott, majd 6 pontifikálta a szentmisét is. Egyébként a Mária-napi búcsúnak két szép programja volt: — szombat este 7 órakor az apátsági templomból gyertyás körmenet a kivilágított árpídkori templomromra, vasárnap délután 1 órakor pedig a Szentharaszty-terén a rábakecskői és kenyeri KALOT és KALÁSZ tagjainak szünpompás lakodalmas szabadtéri előadása. A nagyszerű szombat-esti gyertyás körmenetben közel 3000 hívó vett részt és vasárnap délután is többszáz főnyi tömeg tapsolta végig a derék rábakecskői és kenyeri fiúk és leányok egyes táncszámaikat és nótaikat.

Jól sikerült a celldömölki járás leventéinek kerékpárversenye.

Nagy érdeklődés mellett bonyolította le a m. kir. celldömölki járás levente parasztszövetség 12. évi közgyűlése délután 3 órai kezdéssel a járási kerékpárversenyt, mely iránt különösen a vidéki utazók nagy érdeklődést. A versenyen 44 fiatal vett részt. A verseny eredményét a következők:

1. korcsoport. Távföld: 6 km. 1. Kollitsa Vilmos Celldömölk.
- II. korcsoport. Távföld: 10 km. 1. Tóth Zoltán Kőcsk. 2. Hencz Lajos Csönge. 3. Ruzsa Jenő Celldömölk. 4. Böszö László Celldömölk. 5. Papp József Alsócság. 6. Payer János Kőcsk.
- III. korcsoport. Távföld: 15 km. 1. Vargányi Géza Celldömölk. 2. Szalai Lajos Celldömölk. 3. Szalay Kálmán Celldömölk. 4. Schreiner Zoltán Kőcsk. 5. Ruzsa László Alsócság. 6. Péter György Celldömölk. 7. Fazekas László Celldömölk. 8. Kiss Sándor Alsócság. 9. Erőss Lajos Nagygyimón. 10. Marton István Tokoroz. 11. Princesz József Celldömölk. 12. Császár László Kőcsk. 13. Somogyi Gábor Celldömölk.

A járási levente kerékpárversenye szép és érdekes díjakat, valamint megváltást címén bizonyos pénzösszeget adományoztak a nemes sport után érdeklődő közönségnek. Az adakozók név-

sorát az alábbiakban közöljük: Dr. Bisztyák András gyógyszerész 10 P. Erdélyi Ferenc építész vállalkozó 35 P. Glätz István szálloda tulajdonos 10 P. Geller József szálloda tulajdonos 5 P. Hanga Szőtrétezt 1 drb. gyümölcsös. Halász Gyula MÁV Állomástulaj. 1 drb. hópálcák. 1 drb. villanylámpa. Hochhold István középkereső 10 P. Kovács József cipőkereskedő 5 P. Ifj. Kurányi Kálmán 1 drb. frótkész. Ifj. Molnár Ferenc ékszerész 1 drb. hamutartó. Molnár Mihály drogista 1 drb. hajfele. 1 drb. zsebkész. Paár József takszerpántéri igazgató 1 drb. öbörporkvasszék. dr. Pintér József nyug. főjegyző 5 P.

A nemes cél érdekében történt adakozásokért ezúton fejezzük ki hálás köszönetünket. Tekintettel arra, hogy az érdeklődő közönségnek az idő rövidsége miatt nem nyílt alkalma az adakozásra, így üzletieltel kérjük, hogy a további adományokat a f. hó 26-án Celldömölkön megtartandó helyi levente kerékpárversenye a járási leventeparasztszövetség írodájába eljuttatni szíveskedjenek.

A 26-i versenyt műsorát a következő számunkban fogjuk közölni. Járási levente parság.

Mi történik Horvátországban?

A „Hrvatski Radisa” Egyesület legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a Horvát Tudományos és Művészeti Akadémiának 500 ezer kunát adományoz. Ezzel az adományával a „Radisa” a Horvát Akadémia legnagyobb jövedője lett.

A zágrábi rádió vezetősége elhatározta, hogy a jövőben gyakrabban fogja szerepeltetni azokat az írkat, akik a horvát nép és föld életét fejezik ki műveikben. Ezzel a műsorral a rádió a horvát nép öntudatos nevelését akarja elérni.

A zágrábi népüvelés vezetősége nagyszögű pályadíjat tűzött ki a drámaírók számára, hogy népi tárgyú darabok megírására ösztönözze őket. A műveknek a horvát nép életéből kell venni tárgyukat s különösen előnyben részesülnek azok, amelyek a Horvát nép szabadságáért és önállóságáért vívott küzdelmét tárgyalják.

A horvát belügyminiszter rendeletet adott ki, hogy azokban a községekben, ahol a lakosság 20 (húsz) százaléka német nemzetiségű és a német község-elnevezést hagyományosan is használják, ezentúl a horvát elnevezéssel együtt a németet hivatalosan is használni kell.

Az első horvát bangosfilm „Lisinski” elkészült. Horvátország 1942-ben vett részt először a vancouveri kiállításban, illetve filmbemutatóban. Itt három filmmel képviseltette magát: Horvátország irásában és képmen (heti híradó). A Barokk Horvátországban (kul-túrtilim) és Ország a Drínán (propaganda-film). A Horvát Állami Filminstézet azóta elkészítette horvát szakemberekkel és szereplőkkel az első bangosfilmet. Ez a híres horvát operaszász „Lisinski” életét, alkotását és korát tárgyalja. A filmet néhány hónap múlva mutatják be Zágrábban.

A horvát származású Horváth Viktor mérnök társadalomkutató, a Nasa domovina (A mi

hazánk) tanulmány-sorozatban egy értekezést adott közre. „A szociális eszme és a társadalmi alakulások Horvátországban” címen. Részletesen foglalkozik Sztárcsevics Antal dr. munkásságáról, aki felismerte a horvát parasztság értékeit és először foglalkozott Horvátországban faji kérdéseivel és a zsidóság helyzetével is.

A horvát képművészek Berlin után Pozsonyban rendezték kiállítását. A szlovák lapok és folyóiratok dicsőítőleg írnak a kiállításról és kiemelik, hogy ez is nagy eredménye a két nép barátságának.

A horvát könyvpiacra most jelent meg Stelanki Vasilij ukrán író elbeszélésgyűjteménye, „A fiúk” címen, horvát fordításban. Tizenkét horvát novella jelent meg német fordításban a lipcei Meiner Félix könyvkiadónál. A kötet a ma először elbeszélők műveit tartalmazza.

A horvátországi német csoport határozata alapján az elmúlt évben az összes német tanítási nyelvű közégi iskolában, kivéve a tanítóképzőt, az orosz nyelvet tanították a francia helyett kötelező tantárgyként.

Hát már Petőfi is?

A nagy magyar költő Kerényi Frigyes barátához intézett, Beregszászról keltezett leveleiben írja 1847 július 12-én:

„Munkácsiól egy jó etetés Beregszász. Közönséges mezőváros, van benne gót templom, megyeház és magyar kocsmáros, ami nagy vigasztalás (nem a templom, hanem a magyar kocsmáros), ha az ember három napig csupa zsidó kocsmában hentergett. A legkedves nélkül szólvá, a legnagyobb emberbarátok egyike vagyok, de már a koszmákból csak kitergenem a zsidókat a pokolig, mert ami ronda, csak ronda az hitba!”

Közellátási tudnivalók!

A lakosság figyelmébe

Felhívja a közellátási hivatal a lakosság figyelmét arra, hogy élelmiszert jegyelt a legköndsabban orizze meg, mert az elvezett jegyek pótlásul új jegyeket nem kaphat. A m. kir. Közellátási Minisztérium figyelemzett a közönséget arra, hogy az elvezett, ellopott vagy megveszmésült jegyek helyébe új jegyek kiadása iránt ne terjeszsen elő kérelmet a minisztériumhoz sem, mert a kérelmet a minisztérium sem veszi figyelembe.

Kukorica beszoállítására

A beszoállítására szánt csőves, vagy morzolt kukoricát 1943 október 31-ig kell valamelyik vásárlásra jogosított kereskedőnek vételre felajánlani. A kereskedő a felajánlott kukoricát kötelező megvásárolni, vagy legkésőbb 1944. május 31-ig történő szállítására lekötöni.

A Celldömölki Hírlap

a k ö r n y é k legényesebb hetilapja!

MOZIK MŰSORJA

KEMENZI MOZI SZELLŐRÖK

Szeptember 18, szombat, 19. vasárnap és 20. hétfő. Két film egy előadás keretében

Palóvirág

Tolnai Klára, Kovácsangyverseny-Mály Gerővel

Kacagató komédia:

Zsón és Iluru

Felvezetők a filmről: szabadság a börtönből; lopás a büftében; leánykérés: árkok bokron át a vízbe, stb. Szeptember 22, szerda, 23, csütörtök

Balkezes angyal

Főszereplők: Tabódy Klári, Jávor, stb.

PÁPAI MOZI KEMENZI MŰSORJA

Szeptember 19, vasárnap

Csalóadás

Főszereplők: Károlyi, Sennyei, Halimásy, Mihályi, stb.

TÓLTI FILMSZÍNHÁZ KÉPELÉK

Szeptember 19, vasárnap

Köicsönkért férjek

Főszereplők: Simor Erzsi, Sziláasy Vaszary Piri, Bíltesi, Juhász, Pettes

Tüz Bobán. Kedden hajnalban 5 óra tájban Boba községben kigyulladt Szelestey Sándor kiskisza kertjében egy kaza, amely legett, azonban a tűz továbbterjedését a helyszínre érkező tüzoltóság megakadályozta. A feltevések szerint gyújtogatás történt a csendőrség megindította a nyomozást a tűz okának kiderítésére. — A kár körülbelül 4000 pengő, melynek nagy része biztosítás révén megtérül.

A magyar képzőművészeti szépségideál elméleti megvilágításra birtokoztatott a kultuszminiszter. Az illusztrációkkal ellátott pályaműveknek azt a kérdést kell tisztázniuk, hogy miképpen nyilvánul meg a képzőművészetben a sajátos magyar szépségélmény és hogy mi módon lehetne tudatosabbá tenni a sajátosan magyar képzőművészeti kifejezési módot. A nagyleltőségi pályázatot díjat nyert értékeseket a kultuszminisztérium kiadja.

Az idén a bérmakkolaltást is engedélyezik. A takarmányhiánya való tekintettel országos érdeke, hogy ebben az évben minden makkolaltást lehetővé tegyék kibaszandó. A sertésárnyok gazdákának azonban nem mindenütt áll megfelelő saját erdelemtől a makkolaltás céljára rendelkezésre. Ezért az illetékesek most felhívják a sertésártató gazdák figyelmét arra, hogy az idén a bérmakkolaltást is engedélyezik. Az ezirányú kérvényeket a földművelésügyi miniszternek címözve az erdőtulajdonosnak kell beadni az erdő felvétele szerint illetékes erdőfelügyelőséghez. A kérvényeket soron kívül intézik el.

Október elsejétől szabad a nyul vadászata. A Budapesti Közlöny szeptember hó 5-1 számában megjelent a földművelésügyi miniszter 38.400/1943. számú rendelete, amely a köztársasági érdekek kívánalmainak megfelelően, a mezeyi nyul vadászatiának tilalmi idejét akként változtatta meg, hogy a folyó vadászati idényben október hó 16. napja helyett már október hó 1. napjától kezdve szabad mezey nyulra vadászni.

Kállay miniszterelnök nyilatkozata a helyzetről

A héten tartotta első öszi értekezletét a Magyar Élet pártja. Az értekezleten a párt törvényhozó csaknem teljes számban megjelentek és nagy érdekeltök előzte meg Kállay miniszterelnök beszédét, tekintve, hogy az értekezlet megelőző napon került nyilvánosságra az olasz fegyverlejtél.

A miniszterelnök beszéde

Kállay Miklós miniszterelnök hangozta, hogy külpolitikai kérdésekkel nem kíván foglalkozni. Csupán annyit tart szükségesnek megállapítani, hogy Olaszország fegyverlejtéle nem volt váratlan esemény. A fasiszta beszármazás után általában számoltak arra, hogy az események ilyen irányban fognak következni. Hangsúlyozta, hogy Magyarország Olaszországra és Mussolinira mindig csak háttér- és közíntézet tekintet csak viszza, mert Olaszország volt az — nemcsak Mussolini és rendszere, hanem az egész olasz nép.

is — amely az elmúlt húsz évben mindig hátsóhágra állt Magyarországnak mellé.

— Országunknak nincs más ereje, — folytatta a miniszterelnök — mint önmaga és egyetisége. A magyar egység az egyedüli, amely átvethet bennünket a mai igen nehéz időkben. Barátai és ellenségsémi egyaránt az a döntő, ha látják, hogy országunk egységes, erős és fegyverkezett, hisz hitvánisában és abban, hogy bármilyen törénnyék is ezen a világon, ennek az országunk fenn kell maradnia és igen sok erőre van szükségünk. A magyar célokakól egy tőnyitny sem engedhetünk minden erőnkert a maunkg létének biztosítására kell fenntartani a magyar őrnek kell továbbra his haladunk és arra kell törekednünk, hogy az át nem gondolt ösztönzésből fakadó kockázatokot elkerülj, de a maunkg érdekében a legnagyobb hősi elszántsággal a magyar megmaradást, a magyar feltámadást, a magyar jövőt szolgáljuk.

Német ejtőernyősök s a fegyveres SS emberei rajtaütéssel kiszabadították a Ducét

Vasárnap, 12-én, német ejtőernyős csapatok és a biztonsági szolgálat, valamint a fegyveres SS emberei vállalkozást hajtottak végre a fogóságban tartott Duce kiszabadítására. A rajta-

ütés sikerült. A Duce szabad. Ezzel meghiúsult a Badoglio-kormányának az a megállapodása, hogy a Ducét kiszolgáltatásák az angoloknak és amerikalaknak.

séget a gazdálkodó köteles 3 nap alatt valamelyik vásárlásra jogosított kereskedőnek vételre felajánlani. Az es eladást vég-határrel, a későbbi szállásra való lekötést pedig köztétellel igazolni. A nyilvánlató hatóság a gazdálkodó által benyújtott nyilatkozatban felsorolt termények beszoállgatását ellenőrzi.

A termelő által beszoállgatott idényzserően száraz csöves vagy morzsolt kukorica súlyát a vásárlásra jogosított kereskedő — a beszoállgatást kötelező szemponijából — mindenkor májusnál morzsolt kukoricára köteles át-mérlegelni és az így átszállított súlyt kell a vételi jegyben felül-írni.

A daráló malomnak a kukorica darálásért legfeljebb 8% termékszabemelt vátmet és 1% porzsal szárazléket szabad felszámítani.

Az új kukoricaárak

Az 1943-ban termelt egészséges, érett csöveskukorica termelői ára az ország bármely feladálomlásán mázsánként a követő: szeptemberben 20,80, októberben 21,90, novemberben 23,30, decemberben 24,20, januárban 25, februárban 25,90, márciusban 26,80. Gyánekorok a morzsolt tengeri ára a követő: szeptemberben 28,10, októberben 29,30, novemberben 30,60, decemberben 31,30, januárban 32,10, februárban 33, márciusban 34, áprilisban 35,20, májusban 36 pengő.

A piros színű lábbeli utalványok beváltása

Közörré teszi a közellátási hivatal, hogy folyó évi szeptember hó 1-től a fogyasztó a piroszínű lábbeli utalványt csak lábbeli készítésére, illetőleg javítására üzletkörénél fogva jogosult iparosnál váltathatja be.

Burgonyaárak

Folyó évi szeptember hó 1-től kezdve további intézkedésig a termelőinek budapesti paritásában: 1. ékeztési nyári rósaburgonyáért métermázánként 28, ékeztési Gú Baba burgonyáért q-ként 26, ékeztési ószi rósaburgonyáért q-ként 25, ékeztési Ella és sárga burgonyáért q-ként 22, ékeztési Wollthman burgonyáért q-ként 25,50, ékeztési Krüger burgonyáért q-ként 19-50, ipari Ella burgonyáért q-ként 19,50, ipari Wollthman burgonyáért q-ként 19, ipari Krüzer burgonyáért q-ként 18 pengőft fizet feladó állomása vonagba vagy hajóba rakva.

Vaselosztó bizottsági tagok kinevezése

A jársói főszolgabíró a községi vaselosztó bizottságba következő tagokat nevezte ki:

Elnök: Lafajl Tivadar vezető-jegyző. Tagok: Varga József főpályamester, Kovács József fuvaros, lakareskedő, Hokhold Istanvári gazdálkodó, község bíró, Vajda Sándor ny. máv. üzemi városgazda.

CIFFDOMIAI HIRLAJD

Kiadja: A Termel Szövetség Kezességellm. E. B. T. Folyó kiadó. Teltető: Köröly. Adósok: szeptember 18. előző. Cifffdomia.

Hitler maga dolgozta ki a Duce kiszabadításának tervét?

Mussolini kiszabadításának híre a legnagyobb szenzáció erejével hatott Berlinben. A német rádió a késő esti órákban tette közzé a hírt, kevsével a nyilvánosság helyiségek zárójára előtt. Mindenütt lelkes tüntetések voltak és az emberek másról sem beszéltek, mint erről az esemény-

ről. Különösen az ejtőernyős csapatok harcbavetése ragadta meg a közönség fantáziáját. Aból a körülményből, hogy Mussolini kiszabadításának híret a vezéri főhadiszállás adta ki, arra következtettek, hogy Hitler Adolf személyesen dolgozta ki a tervet.

ÉRTESÍTÉS

— Értésítés. Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy katonai szolgálatomról hazazérkeztém és közműves iparomat újból folytatnom. Kérem a nagyérdemű közönség szíves pártfogását és maradok hazafias tisztelettel: Mad István közműves iparos, Ceilidomók, Baross-u. 45.

— Kormányszól kitüntetés. A Kormányszól C. rnécz-Satényhgyi János főnöcki pénkmester, tart. törzsozmerest az orosz harctéren teljesített kiváló és derék magatartásáért a „Nemzetvédelmi Kereszt" — tel tüntette ki.

— Tanítóválasztás. A deveseri katolikus egyházközség képviselőtestülete az oltani megíre-sedett tanítói állásra Varga Imre jánozházi tanítóválasztotta meg egyhanglúan.

— Kórházbizottsági gyűlés. A ceilidomóki kórházban igazgatósági bizottság penteken déleltől Huszty Jeno d főszolgabíró közölsével ülést tartott, amely többek között letargyalt a kórház jövő évi költségvetését s ezzel a kapcsolattban megállapította az új ápolási díjakat. E szerint a jövő évi ápolási díjak egy-egy napra a következők lesznek: az I. osztályon 15, a II. osztályon 12 és a III. osztályon 10 pengő.

Fizessen elő! lapunkra!

— Jelentkezés vitörázó repülő kiképzésre. Akik a vitörázó sportrepülő kiképzésben részt akarnak venni, azok személyesen, levelezőlapon vagy a 130. számú telefonon jelentkezenek a földhívázkörségi irodában. — Feltelet a betöltött 16 éves életkor és magyar állampolgárság.